

CYNGOR SIR

Cofnodion cyfarfod o'r Cyngor Sir a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun a thrwy gynhadledd fideo, Dydd Mawrth, 31 Ionawr 2023 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Michelle Blakeley-Walker, Joan Butterfield, Jeanette Chamberlain-Jones, Ellie Chard, Kelly Clewett, Ann Davies, Karen Edwards, Pauline Edwards, Gwyneth Ellis, James Elson, Hugh Evans, Justine Evans, Bobby Feeley, Gill German, Jon Harland, Elen Heaton, Huw Hilditch-Roberts, Martyn Hogg, Carol Holliday, Alan Hughes, Hugh Irving, Alan James, Delyth Jones, Paul Keddie, Diane King, Geraint Lloyd-Williams, Julie Matthews, Jason McLellan, Barry Mellor, Terry Mendies, Win Mullen-James, Merfyn Parry, Pete Prendergast (Is-Gadeirydd), Arwel Roberts (Cadeirydd), Gareth Sandilands, Peter Scott, Rhys Thomas, Andrea Tomlin, Cheryl Williams, David Williams, Elfed Williams, Huw Williams, Emrys Wynne a/ac Mark Young

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (GB); Cyfarwyddwr Corfforaethol: Llywodraethu a Busnes (GW); Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau (NS); Cyfarwyddwr Corfforaethol: Economi a'r Amgylchedd (TW); Pennaeth Cyllid ac Eiddo (SG); Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd (SP); Gwe-ddarlledwr a Gwesteiwr Zoom (RTJ) a Gweinyddwr Pwyllgor (SLW)

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Chris Evans a/ac Raj Metri

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Dim.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim.

Yn y fan hon, cydymdeimlad y Cadeirydd a'r aelodau â'r Cynghorydd Chris Evans ar golli ei fam yn ddiweddar.

Cydymdeimlwyd â'r Prif Weinidog, Mark Drakeford ar golli ei wraig, Clare Drakeford yn sydyn.

Cydymdeimlwyd hefyd â theulu'r cyn Gynghorydd Alice Jones. Talodd y Cadeirydd ac Arweinydd y Grwpiau deyrnged i'r ddiweddar Alice Jones am ei holl waith i'r Cyngor a Grwpiau eraill.

Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi mynychu Ysgol Tir Morfa ddydd Llun 30 Ionawr ynghyd â'r Cynghorydd Barry Mellor. Roedd gan ddisgyblion ddiddordeb mawr mewn newid hinsawdd ac roeddent yn ddiolchgar am y llyfrau a ddarparwyd gan y Cyngor a'r Cynghorydd Mellor.

Roedd beirniadu Cystadleuaeth Gelf Ysgolion Sir Ddinbych "Beth Syn Eich Gwneud Chi'n Hapus" "Beth Sy'n Eich Gwneud Chi'n Hapus", wedi digwydd ddydd Llun 30 Ionawr, a byddai'r canlyniadau'n cael eu cyhoeddi maes o law. Diolchodd y Cadeirydd i Sarah Dixon am ei holl waith caled a hefyd i'r holl blant a gymerodd ran yn y gystadleuaeth.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Cyngor Llawn a gynhaliwyd ar 6 Rhagfyr, 2022.

PENDERFYNWYD cadarnhau cofnodion y Cyngor Llawn a gynhaliwyd ar 6 Rhagfyr 2022 fel cofnod cywir.

5 CYLLIDEB 2023/24 - CYNIGION TERFYNOL

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol, y Cynghorydd Gwyneth Ellis, Gyllideb 2023/24 – Adroddiad Cynigion Terfynol (a gylchlythyrwyd yn flaenorol).

Roedd yr adroddiad yn nodi goblygiadau Setliad Llywodraeth Leol 2023/24 a chynigion i gwblhau'r gyllideb ar gyfer 2023/24.

Roedd yn ofynnol yn gyfreithiol i'r Cyngor osod cyllideb gytbwys y gellid ei chyflawni cyn dechrau pob blwyddyn ariannol a gosod lefel canlyniadol Treth y Cyngor er mwyn caniatáu i filiau gael eu hanfon at drigolion.

Darparwyd trosolwg o broses y gyllideb ac effaith y Setliad Llywodraeth Leol. Gofynnwyd am gymeradwyaeth i gyllideb 2023/24 gan gynnwys lefel Treth y Cyngor.

Roedd y Cyngor wedi derbyn y Setliad Llywodraeth Leol Drafft ar gyfer 2023/24 ar 14 Rhagfyr a oedd wedi arwain at setliad cadarnhaol o 8.2%, o gymharu â chyfartaledd Cymru o 7.9%. Roedd disgwyl y Setliad Terfynol ddechrau mis Mawrth ond roedd Llywodraeth Cymru wedi nodi na ddylai fod llawer o newidiadau.

Roedd y setliad drafft yn cynnwys cynnydd o 3.0% ar gyfartaledd mewn setliad dangosol ar gyfer 2024/25. Er bod y cynnydd wedi'i groesawu, byddai angen gwneud penderfyniadau anodd dros y blynyddoedd i ddod.

Dangoswyd y cynigion terfynol i fantoli cyllideb 2023/24 yn y Cynllun Ariannol Tymor Canolig (CATC) yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

Cyfanswm y pwysau a nodwyd yn y cynigion terfynol oedd £25.116m. Byddai angen setliad drafft o tua 14.5% er mwyn ariannu'r holl bwysau. Cynhyrnodd y

setliad net o +8.2% £14.231m o refeniw ychwanegol gan adael bwlch ariannu o £10.885m.

Cafodd y canlynol eu cynnwys yn y cynigion i bontio'r bwlch ariannu –

- Cyfanswm yr arbedion yn y Gyllideb Ariannu Cyfalaf oedd £1.067m.
- Roedd y cronfeydd wrth gefn corfforaethol yn ymwneud â'r elfen nas defnyddiwyd o'r gronfa wrth gefn covid a roddwyd o'r neilltu fel rhan o broses cyllideb y flwyddyn flaenorol yn dod i £1.200m.
- Roedd effaith yr adolygiad actiwaraid tair blynedd o Gronfa Bensiynau Clwyd yn golygu bod gan y Cyngor warged bach yn hytrach na diffyg sylweddol a arweiniodd at arbediad o £3.828m.
- Cadarnhawyd yr arbedion o ddod â'r Gwasanaeth Refeniw a Budd-daliadau yn ôl yn fewnol a gellir rhyddhau £300k pellach.
- Gofynnwyd i wasanaethau nodi 1% o arbedion/effeithlonrwydd a oedd yn nodi £961k o arbedion (wedi'u cynnwys yn llawn yn Atodiad 3 yr adroddiad).
- Ffioedd a Thaliadau Roedd Cyllidebau Incwm wedi'u chwyddo yn unol â'r Polisi Ffioedd a Thaliadau y cytunwyd arno a oedd yn cynyddu incwm allanol o £423k
- Roedd arbedion yn ymwneud â rhyw elfen o newid gwasanaeth yn dod i £371k.
- Cyfanswm y gostyngiadau technegol yn y gyllideb na chafodd unrhyw effaith ar y gwasanaethau a ddarperir oedd £167k
- Gofynnwyd hefyd i ysgolion gynllunio ar gyfer arbedion effeithlonrwydd o 1% sef cyfanswm o £816k.
- Argymhellwyd codi Treth y Cyngor 3.8% a fyddai, ynghyd â mân newidiadau i Sylfaen Treth y Cyngor, yn cynhyrchu £2.713mo refeniw ychwanegol. Roedd y lefel hon ar ben isaf y codiadau dangosol ledled Cymru. Roedd hefyd yn is na'r cyfartaledd o 4.35% dros y pedair blynedd diwethaf.

Yn dilyn trafodaethau diolchodd yr aelodau i'r Aelod Arweiniol a'r Swyddogion am eu holl waith yn darparu cyllideb gytbwys a fu'n broses anodd.

Cynigiodd y Cynghorydd Gwyneth Ellis gymeradwyo adroddiad y Gyllideb, a eiliwyd gan y Cynghorydd Barry Mellor.

Yn dilyn pleidlais, y canlyniadau oedd –

Cymeradwyo Adroddiad y Gyllideb – 38

Ymatal - 1

Yn erbyn – 3

Felly, yr oedd

PENDERFYNWYD bod y Cyngor Llawn:

- *Nodi effaith y Setliad Llywodraeth Leol Drafft 2023/24*
- *Cefnogi'r cynigion a amlinellir yn Atodiad 1, ac y manylir arnynt yn Adran 4, a chwblhau'r gyllideb ar gyfer 2023/24.*
- *Cymeradwyo'r cynnydd cyfartalog o 3.8% yn Nhreth y Cyngor a gynigir*
- *Dirprwyo awdurdod i'r Pennaeth Cyllid ac Eiddo mewn ymgynghoriad â'r Aelod Arweiniol dros Gyllid i addasu'r defnydd o arian parod sydd wedi'i gynnwys yn y cynigion cyllidebol hyd at £500k os oes symudiad rhwng ffigurau'r setliad drafft a'r*

setliad terfynol er mwyn caniatáu hynny. gosod Treth y Cyngor mewn modd amserol.

**AR Y GORFFENNAF HON (11.20 A.M.) ROEDD EGWYL 15 MUNUD.
AILYMGYNNUL Y CYFARFOD AM 11.35 A.M.**

6 CYNLLUN GOSTYNGIADAU TRETH Y CYNGOR 2023/24

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Gyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol, y Cynghorydd Gwyneth Ellis, Adroddiad Cynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor 2023/24 (a gylchlythyryd yn flaenorol).

Yn ystod trafodaethau cadarnhawyd o dan 4.3 o'r adroddiad, y byddai hyn yn cynnwys ffoaduriaid o Syria, Afghanistan a'r Wcráin.

Cynigiodd y Cynghorydd Gwyneth Ellis dderbyn Cynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor 2023/24 ac eiliwyd y cynnig gan y Cynghorydd Mark Young.

Yn dilyn pleidlais, y canlyniadau oedd –

Cymeradwyo Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor 2023/2024 – 40

Ymatal - 0

Yn erbyn - 0

Felly, yr oedd

PENDERFYNWYD –

- Bod yr Aelodau'n mabwysiadu Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor a Gofynion Rhagnodedig (Cymru) 2013 a Rheoliadau Cynlluniau Gostyngiadau'r Dreth Gyngor (Gofynion Rhagnodedig a Chynllun Diofyn) (Cymru) (Diwygio) 2023 mewn perthynas â blwyddyn ariannol 2023/24.*
- Bod yr Aelodau'n cymeradwyo'r elfennau dewisol o'r cynllun a ddangosir yn adran 4.4, ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/2024.*

7 AROLWG O AELODAU AR AMSER CYFARFODYDD

Cyflwynodd yr Aelod Arweiniol dros Strategaeth Gorfforaethol, Polisi a Chydraddoldeb, y Cynghorydd Julie Matthews, yr Arolwg o Aelodau ar Adroddiad Amseru Cyfarfodydd (a gylchlythyryd yn flaenorol).

Roedd yr adroddiad yn amlinellu gofynion statudol o dan Fesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 mewn perthynas ag arolygu aelodau etholedig ar amseriad cyfarfodydd y Cyngor. Cynhaliwyd arolwg o aelodau etholedig yn ystod Rhagfyr 2022 ac Ionawr 2023.

Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad roedd 34 o ymatebion (72% o'r aelodaeth) wedi dod i law. Roedd canlyniadau'r arolwg ynghlwm yn Atodiad 2 ac wedi'u crynhoi yma –

- Roedd yn well gan fwyafrif yr aelodau gyfarfodydd boreol.
- Nid oedd mwyafrif yr aelodau am weld amseru cyfarfodydd yn cylchdroi.

- Dywedodd yr aelodau mai cyfarfodydd gyda'r nos oedd yr anoddaf iddynt eu mynychu.

Cynhaliodd y Cyngor lawer o'i gyfarfodydd fel cyfarfodydd hybrid. Datblygodd cyfarfodydd hybrid o'r cyfarfodydd rhithwir a gyflwynwyd fel anghenraid yn ystod y pandemig COVID-19 ac fe'u gwnaed wedyn yn barhaol ar gyfer rhai cyfarfodydd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021.

Roedd polisi'r Cyngor ar gyfer cynnal cyfarfodydd wedi'i ddatblygu gan weithgor o aelodau a'i adolygu gan y Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd cyn ei fabwysiadu gan y Cyngor llawn ym mis Rhagfyr 2021.

Manteisiodd yr aelodau ar y cyfle i ddiolch i'r Rheolwr Gwasanaethau Democrataidd a'i dîm am eu gwaith i sefydlu'r cyfarfodydd hybrid.

Cynigiodd y Cynghorydd Julie Matthews gymeradwyo Adroddiad yr Arolwg o Aelodau ar Amseru Cyfarfodydd, a eiliwyd gan y Cynghorydd Paul Keddie.

Cytunwyd yn unfrydol trwy godi dwylo i gymeradwyo'r adroddiad.

PENDERFYNWYD bod yr Aelodau'n cymeradwyo ac yn cadarnhau'r trefniadau ar gyfer amseru cyfarfodydd y Cyngor, Pwyllgorau ac aelodau eraill.

8 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y CYNGOR SIR

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol - Busnes a Llywodraethu, Raglen Gwaith Cychwynnol y Cyngor ynghyd â Rhaglen Gwaith Cychwynnol Gweithdy'r Cyngor (a gylchredwyd yn flaenorol).

Roedd cyfarfodydd nesaf y Cyngor i'w cynnal ar 28 Chwefror a 9 Mai (Cyngor Blynyddol).

Roedd cyfarfod nesaf Gweithdy'r Cyngor i'w gynnal ar 14 Chwefror.

PENDERFYNWYD cymeradwyo a nodi Rhaglen Gwaith Cychwynnol Gweithdy'r Cyngor a'r Cyngor.

GORFFENNA Y CYFARFOD AM 12.10 P.M.